



Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Fellesorganisasjonen (FO)

Mariboegs gate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Deres referanse

Vår referanse 19/00160-24

Vår dato 15.01.2021

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

FOs innspill på representantforslag 47S om gjennomgang av tilbudet i psykisk helsehjelp til barn og unge

fo.no

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for over 31.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

FO er opptatt av at barn og unge må ha et psykisk helsetilbud som er tilpasset dem og ikke en kopi av tilbudet til de voksne. Vi støtter derfor forslaget om en NOU i punkt en. Dette vil vi begrunne nedenfor, tillegg til å anbefale tema vi mener er viktig i en slik NOU. I tillegg vil vi kommentere på punkt 8. Vi støtter intensjonen bak forslaget, og mener det vil være et naturlig tema i en NOU. I tillegg bør slik modeller inkludere miljøterapeuter i skolen. De andre punktene har vi ikke tatt stilling til.

NOU psykisk helse barn og unge

Barneombudet peker i sin rapport på flere utfordringer når det gjelder psykiske helsetjenester til barn og unge. For eksempel at ansatte i BUP opplever å ha liten frihet til selv å vurdere hvordan de best hjelper barn og unge. Dette er også noe vi får tilbakemelding om fra våre medlemmer. De opplever at mye av arbeidshverdagen går til rapportering og at arbeidshverdagen er styrt av økonomi. Dette går ut over det faglige tilbudet til barn og unge. Også de andre utfordringene som kommer frem i rapporten er noe vi har fått tilbakemeldinger om, særlig hvordan man i større grad kan satse på tidlig innsats og forebygging. FO ser derfor behovet for en NOU med mandat om en helhetlig gjennomgang av psykisk helsetilbudet til barn og unge, og anbefaler komiteen å støtte forslaget. Nedenfor skisserer vi noen tema vi mener det er behov for at en NOU går nærmere inn på.

Forebygging og tidlig innsats

Gjennomsnittlig befinner over 90 % av alle barn mellom 1-6 år seg i barnehagen, og alle barn og unge mellom 5-16 år er på skolen. Skole og barnehage er de samfunnsinstitusjonene som har mest kontakt med foreldrene/foresatte. De er unike arenaer for å forebygge og avdekke psykiske vansker. Det er ulike grunner til at barn og unge har det vanskelig. Noen har foreldre som strever med rus og/eller psykiske lidelser, familien kan leve i en utsatt livssituasjon, barnet kan ha uavdekkede behov eller tilstander, og det kan være forhold i barnehagen eller på skolen som skaper mistriksel, ensomhet og utestenging. Det bør derfor tenkes mer tverrfaglig i skole og barnehage. Barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere har kunnskap og

kompetanse om hvordan psykososiale vansker oppstår, og hva som kan dempe disse og forhindre at barns situasjon og utvikling påvirkes negativt.

Disse profesjonene har blant annet observasjons-, relasjons- og samspillskompetanse, kompetanse på konflikthåndtering, følelses-/selvregulering, barn/ungdoms utvikling og utfordringer, diagnoser, støttende og «vanskelig» samtaler med barn og/eller foresatte og å stå i utfordrende relasjoner og håndtere utfordrende atferd, samt kunnskap om tjenesteapparatet rundt skolen og tverrfaglig samarbeid. De kan jobbe med både enkeltbarn, grupper/klasser og mer bredt mot skole- eller barnehagemiljøet, i tillegg jobber de både forebyggende, «ad hoc» med å løse situasjoner når de oppstår, og med utfordringer som krever langsiktig og systematisk innsats.

Utfordringer med tverrfaglig og tverretattlig samarbeid løses ikke

Det er store forskjeller mellom kommunene når det gjelder tilbud til barn og unge. Derfor er det behov for systematisk kunnskap om hvordan tjenestene rettet mot barn og unge fungerer og samarbeider for å forbygge og hjelpe barn og unge med psykisk uhelse. Det finnes noe kunnskap fra samordningsprosjekter, evalueringer og kunnskapsoppsummeringer om hva som fremmer samordning av tjenester rettet mot utsatte barn og unge (se f.eks. FAFO-notat 2019:21). Likevel er det behov for mer kunnskap, og ikke minst strukturer som kan sikre likeverdige tilbud til barn og unge.

Psykisk helsevern barn og unge (PHVBU)

I dag er det et svært ulikt tilbud til barn og unge. Det er behov for en mer tilgjengelig og fleksibel tjeneste, både når det gjelder geografi, åpningstider og ambulante tjenester. Mange steder er ikke tjenesten tilpasset barn og unges behov. Barn og unge møter et psykisk helsevern hvor det settes søkelys på individuelle vansker uten at det samtidig gjøres noe med de sosiale forholdene som opprettholder uhelsen. Man må i større grad se og forstå kontekst og livssituasjon for å kunne hjelpe. Forhold i og rundt familien vil ofte ha mye å si for utvikling av psykisk sykdom og hvor godt behandlingen virker. Det er et behov for et større relasjonelt fokus, og at kunnskap om hvordan sosiale forhold påvirker barn og unge gjenspeiles i behandlingen. Dersom vi ikke tar hensyn til pasientens sosiale situasjon i behandlingen, fratras barn og unge muligheten til et helhetlig behandlingstilbud. FO mener derfor at sosialfaglig tilnærming må være en integrert del av tankegangen og forståelsen som ligger til grunn for behandlingen og at dette må gjenspeiles i praksis. Mange barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere er utdannet klinikere, har relevant master og/eller videreutdanning i psykisk helsearbeid, og må i større grad enn i dag ansettes i PHVBU for å sikre en tverrfaglig tjeneste til barn og unges beste.

Psykisk helse og barnevern

Det er godt kjent at barn og unge som trenger hjelp fra barnevernet har økt risiko for å utvikle emosjonelle eller atferdsmessige problemer, og at de som har tiltak fra barnevernet oftere har psykiske vansker enn barn og unge ellers i befolkningen. Dessuten at en stor andel av de som bor på barneverninstitusjon har en eller flere psykiske lidelser. Det er viktig at også hvordan man best kan oppdage, forebygge og best kan hjelpe disse barn og unge er et tema for NOUen.

Modell for samhandling mellom skolehelsetjeneste og BUP

God samhandling mellom skolehelsetjenestene og BUP er viktig. Men de er ikke de eneste som i tillegg til lærerne følger elevene over tid. Det finnes ca 3000 sosialfaglige miljøterapeuter i skolen som jobber tett på elevene. I hovedsak er dette barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere. Vi organiserer 1700 av disse. Miljøterapeuter jobber i skolemiljøet og er ofte tettere på elevene enn skolehelsetykepleier. De er derfor en svært viktig ressurs når det gjelder å oppdage og forebygge lettere psykiske plager og bidra til rask behandling i tillegg til

skolehelsetjenesten når det gjelder samhandling med BUP. Det er derfor viktig miljøterapeuter inkluderes når det skal lages samarbeidsmodeller, og vi vil anbefale at dette også er noe som ses på i NOUen.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Tonje Wejden
Rådgiver